

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censvris, In Qva Sex Dispvtationibvs De Poenis Ecclesiasticis, déque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

4. Quibus competit potestas absoluendi à censuris ab homine latis.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](#)

Disputatio I.

Punct. XI. §. IV.

17

nam eo ipso quo haber mandatum ad imperrandam absolutori-
um virtute in eo mandato concessum intelligitur quidquid ab-
solutioni imperrandae necessarium fuerit. Argum. leg. ad rem.
mobilit. leg. ad legatum. ff. de procuratorib. leg. 2. ff. de iu-
risdictione omnium iudicium. & cap. prateriora de officio
deleg.

§. IV.

Quibus competat potestas absoluendi &
censuris ab homine lati.

1. Censura ab homine specialiter lati absolvere potest quod
volit.
2. Virum et seipsum domicilium reus mutauerit.
3. Item etiam appellacionem interponuerit.
4. Excusaverit plures causas, in quibus auctor censura non
permittetur absolucioni.
5. Absoluti a censura specialiter lati successori ferentis in
munere, & dignitate.
6. Item superior ferentis censuras, si pleniorare superior sit.
7. Explicatur doctrina tradita.
8. Item absoluere potest delegatus cum causa cognitionis a cen-
sura lata a elegante.
9. Probatur nullum alium prater supradictos absolutionem
concedere posse.
10. Omnes illi possunt absoluere a censura generaliter ab ho-
mine lata, qui possent ab ea absoluere, si a iure lata esset.

1. Regula generalis est. A censura ab homine specialiter
lati absoluere potest qui tuit, nisi ei fuerit interdictum.
Item cuius successor, superior, vel delegatus, & nullus aliis. Et
in primis censura auctorem posse absolucionem praestare col-
ligeretur ex cap. veretur de penitentia. disp. 1. & cap. palmar-
ia. & tract. de officio ordinarii: nam cum haec potestas fa-
larem animalium recipiat non tam ad ligandum, quam ad sol-
licitudinem confenda est concessa; id est potestatem ligandi han-
dens, & soluens potestatem habere debet. Fauquet regula ini-
riti 1. & leg. nihil tam naturale ff. de regule iuri. Res per qua-
cumque causas nascitur, per eadem dislocatur. Arquie ita tradit
S.Thom. 3. b. in additione b. q. 2. art. 1. Bonavent. in 4. d. 18. in
sol. 1. q. 1. q. 2. Durand. ibi 1. q. 4. num. 8. Paludan. q. 4. art. 2.
Cob. q. 3. art. 3. dub. 1. Sotus. a. 2. 2. q. 2. art. 3. concil. 2. Henric. lib.
13. cap. 17. num. 1. Suar. d. p. 7. sect. 2. Coninch. disp. 1. 4. dub. 16.
mon. 9. Cominch. disp. 1. 4. dub. 16. n. 2. 56. Paul. Laym. lib. 1. sum.
tract. 5. par. 1. cap. 7. num. 2. Suar. d. p. 7. sect. 2. num. 7. Tertius
contingit in cap. sua nos de sententia excommunicati, ubi ca-
vatur incendiarum excommunicatum ab ordinarii, & ut talem
denunciatur remittendum esse. Sedi Apostolice pro absolutione
obtinenda, sicuti notarunt ibi Glossa. Siluest. verbo *absolutio* 1.
num. 3. Sayrus d. cap. 20. n. 10. Coninch. dicitur dub. 1. 6. num. 2. 56.
Paul. Layman. cap. 7. num. 2. Quartus colligitur ex e. si celebrat
de clero excommunic. ministr. & cap. duobus de sententia ex-
communic. c. 3. de supplenda neglig. pralat. Quoties excommunicati
in excommunicationem denunciantur incidit, vel ob de-
lictum depositus, vel ob aliam causam iurisdictione priuatis est,
neque a excommunicatis absoluuntur; quia absolutione est actus
iurisdictionis, vt tradit in presensi Angel. dicto verbo *Absolutio*
in princ. Siluest. n. 3. Coninch. n. 2. 56. Sayr. n. 11. Quintus sumitur
ex cap. ex frequentibus de institutionib. & ibi Gloss. & Ioann.
Andri. verbo *coſtumans*. & Panormit. n. 12. Nauart. cap. 27.
n. 4. 0. Angel. verbo *Absolutio* num. 4. Siluest. codem. 3. n. 3. Sayrus
n. 12. Coninch. & Layman. supra. Si Pontifex ex certa scientia
sententiam censuræ ab ordinario latam confirmaret; eo ipso ab-
solutionem sibi reseruat: quia ea confirmatione ordinarii senten-
tiā suā esse facit: argum. cap. de confirmat. vtili. vel insutili. &
cap. Apostolica. de probandis lib. 6. Sextus potest colligi ex cap.
vlt. §. finalis de officio delegatici est commissa potestas excom-
municandi, vel suspenderi rebellis ab iure cause cognitione
nequit a se censuratos absoluere; quia solum illi iudicium ministrorum
est delegatum, censuræque executio commissa. sicuti nota-
runt Angel. *Absolutio* 1. n. 1. Siluest. codem. n. 3. Nauart. cap. 27.
num. 4. 4. Henr. lib. 1. 3. ap. 28. n. 6. Vgolin. de censuris. tab. 1.
cap. 4. n. 13. Sayr. d. cap. 20. n. 13. Coninch. n. 2. 56. fine.

5. Secundum absolvit a censura specialiter lati successor fer-
entis in munere, & dignitate, vt deciditur cap. 5. Episcopus. IX.
9. 3. censetur namque eadem persona cum praedecessore. Argum.
cap. 1. de solutionib. Quod procedit etiam in successore iudicis
delegati, vt sumitur ex cap. pastorali. §. praterea de officio ordi-
narii. Et notauit Sayrus lib. 2. de excommunicatis. cap. 20. n. 19.
Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 7. §. de successore.
Item procedit etiam si successor ad tempus; quia ex iure com-
muni cadere praedecessoris potestate potitur. Vnde capitulum
fide vacante medio vicario à eis electo absoluere poterit excom-
municatos ab Episcopo. Cap. 3. de supplenda neglig. pralat. lib. 6.
Et cap. vnico de maior. & obedient. Trident. sess. 2. cap. 1. 6. de
reformar. & tradunt omnes.

6. Tertio absoluere potest superior ferenti censuras, si ple-
nitate iure superior sit, sicuti Pontifex est superior ordinariorum,
& Generalis est superior Provincialium, & Provincialium recto-
rum, & Episcopii sui Vicarii, & Delegati sui delegati. Quippe
per proprio vtuntur, id est que nullum inferiori iurant in-
iuriam. Quod intelligentur est, nisi ex confutidine contraria
habeatur, sicut in regularibus Episcopo subiectis con-
tingit, qui si excommunicati, vel suspensi fuerint a suo praetato
regulari ex causa religiosam disciplinam spectante nequeant
ab Episcopo absoluiri, nisi media appellatione interposita; quia
prima instantia regulari. Praetato competit iuxta Glossam in cap.
quanto. ver. si pralat de officio ordinarii. Panormit. in cap.
reprehensibilis de appellacionib. n. 1. Idem est in aliquibus Archi-
diaconis potestibus ferre censuras, qui licet subdantur Episcopo,
vt colligitur ex cap. 1. de officio ordinarii: at sepe ex
confutidine, vel prilegio concessum illis est, ne corum censu-
ras Episcopus relaxet, neve ab corum sententiis appellari pos-
sit ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum, vel Pontificem: quo
cau si nequit Episcopus se intromittere. Argum. cap. dilectio de of-
ficio Archidiaconi. Et notauit Paludan. in d. 4. 18. q. 1. 2.
Et tamen notandum discrimen inter iudicem ordinarium, &
delegatum. Nam iudex ordinarius interposita appellatione, &
admissa potest absolucionem impendere appellanti, quia non de-
finiret esse index delegatus ante admisitam appellationem im-
pedire absolucionem potest, quia adhuc est index in iis que ap-
pellatio non obstant. Secus vero appellatione admissa; qui co-
pula a iurisdictione priuata. Argum. cap. cum appellationibus.
appellatio lib. 6. sicuti notauit Panormit. in dicto cap. question.
num. 7. Sayrus lib. 2. thesauri ca. num. cap. 20. num. 3.

4. Dixi posse auctorem censuræ ab absoluere, nisi fuerit
specialiter interdictum. Sunt enim plures causas, in quibus autho-
ri censura non permittetur absolucioni. Primum habetur in cap.
q. 1. de probandis, ubi à Concilio suspenditur i. qui potest le-
gundam monitionem non correcti Ecclesiastica beneficia indi-
gatis consuluerit; & qua suspensione nullus alius praetor Pontifi-
cam vel vicariam ex quatuor praicipiis Patriarchis absoluere potest,
sicuti notauit ibi Panormit. & Siluest. verbo *Absolutio* 1. num. 3.
Sayrus lib. 2. cap. 20. n. 8. Secundum colligitur ex e. qua-
renti de officio delegati, ubi excommunicatum a delegato Sedis
Apostolico; eo quod sue sententiae definitiæ parere recusat,
absoluere nequit post annum ab incusa excommunicatione.
Secus ante annum claram, vel ante definitiæ sententiam: si-
cui notauit Glossa, Innocent. & Panormit. ibi. Angel. verbo

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars V. I.

B 3 78

De Censuris.

18

vel ille nolit absolutionem tribuere, ut sumatur ex cap. Ad remedium de officio ordinari: Et tradit Abbas in cap. cum ab excommunicato de scripti. num. 14. Vgolin. tab. 3. de censori cap. 4. §. 1. num. 21. Sayrus lib. 2. thesauri casuum. cap. 2. p. 17. & 23. Suar. dis. p. 7. fed. 2. num. 32. Idem est de Patriarchis computatione Archiepiscorum, neque sunt inquam excommunicatos ab Archiepiscopis absoluere nisi in gradu appellationis, ut in dicto exp. venerabilibus de sententiis excommunicatis. lib. 6. notant Doctores telle Sayro d. cap. 2. o. num. 18. Quinimo neque Legatus à latere quamvis omnium Praelatorum sue prouinciae index sit, & superior potest absoluere censuratos ab inferioribus Praelatis extra casum appellationis, ut docuit Felic. in cap. ad eminentiam num. 2. de sententiis excommunicatis. Villadiego tract. de leg. o. qua. 1. 8. & 1. 13. Vgolin. tab. cap. 4. §. 1. num. 1. Sayrus lib. 2. thesauri casuum. cap. 20. num. 8. Paul. Layman. lib. 1. sum tract. 5. part. 1. cap. num. 2. vers. de superiori.

8. Quarto absoluere potest delegatus cum cause cognitionis à censura lata à delegante, modo delegans iurisdictionem prius non sit, ut ex omnibus sententiis tradit Sayrus, dicto cap. 20. num. 14. Delegatus vero, cuius absque causa cognitione potestas forendi censuram conceditur, neque absolutionem praestate: quia nudum tantum ministerium illi delegatum est: vi tradit Nauarr. cap. 27. num. 40. Vgolin. tabula 1. cap. 4. §. 4. Sayr. cap. 20. num. 14. Aulla 2. p. 7. dis. p. 1. cap. 9. casu 4. Suar. dis. p. 7. fed. 2. num. 8. Paul. Layman. lib. 1. sum tract. 5. par. 1. cap. 7. vers. denique.

9. Quod vero nullus alius praetet authorem censure, eiusque successorem, superiorum, vel delegatum absoluere possit à censura specialiter lata, pluribus comprobata Sayrus d. cap. 20. à num. 1. Coninch. dis. p. 14. dub. 16. num. 25. Suar. dis. p. 7. fed. 2. p. 10. Paul. Laym. d. cap. 7. vers. Porro. Galp. Hurtado dis. p. 1. de excommunicatis. difficult. 6. Ratio est man. istela, quia nemini alteri reperitur concessa huius vinculi dissolutio; & merito, ne indicum iuridicio turbetur, coramque authoritas contumaciam. Cum enim haec censura non feratur, nisi reo nominatum citato, expedit ibi cauam finiri, vbi capta est, quapropter etiam si domicilium reus muter, non obinde consequi poterit à praetato noui domiciliu absolutionem, ut colligatur ex cap. propositi. Et ibi glossi verbo circa, de foro competente. Et notandum Vgolin. tab. 1. cap. 4. num. 7. Sayrus cap. 20. num. 4. Verum si reus paratus sit satisfactionem praestare, & ob infirmitatem, aliudve impedimentum adire non posse, censura autorum, ut absoluatur, poterit ab equali iudice, seu inferiori absoluere, et iuramento, quod quampotius poterit se presentabit ei cui de iure competebat absoluere, iuxta texum in cap. good de hu. Cap. recognoscitur. Cap. quamvis de sententiis excommunicatis. Etiam cum censura sit pena medicinalis multis spiritualibus commodis priuans, expediebat postea correctionem.

10. Verum si de sententia ab homine generaliter lata quanquam, omnes illi possunt absoluere, qui possint ab ea sententia, si à iure lata esset, vii docent Coninch. 1. p. §. 1. num. 4. Sayrus lib. 2. de excommunicatis. cap. 19. num. 5. & cap. 20. num. 2. Nauarr. cap. 27. num. 44. Henric. lib. 1. 3. de excommunicatis. cap. 28. num. 5. Suar. dis. p. 7. fed. 2. num. 23. Coninch. dis. p. 1. 4. & 2. 6. num. 27. Tolet. lib. 1. cap. 1. num. 7. Paul. Layman. lib. 1. sum tract. 5. part. 1. cap. 7. num. 3. Aulla 2. p. 6. de confur. cap. 7. dis. p. 1. dub. 9. Galp. Hurtado dis. p. 5. difficult. 6. Colligiturque ex cap. ex frequentiis de institutionibus, vbi supponitur excommunicationem contractam ratione sententiae generalis ab Archiepiscopo late ab inferioribus Praelatis absolu posse. Ratio est: quia ex absolutione huius censuram ab aliis praelatis facta non perturbatur tribunal iudicis ferentis, cum reus non fuerit nominatum citatus. Nequid his obstat quod in cap. numer. de sententiis excommunicatis, solum à censura iuri non referuntur concessum sit alius à ferente censuram absoluere. Cum ergo haec non sit censura iuri, sed iudicis, solum qui eam rulit, vel cuius successor, superior, aut delegatus absoluere, vii docuit Felic. cap. pastoralis. 5. præterea, num. 9. de officio ordinari. Richard. in 4. d. 18. art. 5. quæst. 5. Summa Astien. par. 1. lib. 7. sit. 3. 4. 9. 5. Caetan. verbo absolute ab excommunicatis. Summa confessor. lib. 3. sit. 33. quæst. 8. 6. Vgolin. tab. 1. cap. 4. num. 3. Valq. de excommunicatis. dub. 19. num. 9. Non inquit obstar, quia censura à iudice lata per generali sententiam iuri censura equiparatur, ut potest quae lata sit per modum statuti, legis, seu precepti, nulla Rei speciali citatione premissa, argu adeo potest absoluere à censura iuri, & ab hac poterit. Vnde enim in dicto cap. numer. afficitur à sententia iudicis nullum alium absoluere posse praeter illius auctorem, intelligendum est de sententiis speciali in speciales personas lata cum earum citatione. Secundus de sententiis generali.

Hinc infero cum Coninch. & Paulo Layman locis casatio, si excommunicatus, seu suspensus sit generali sententiis in hac diecessi, & in aliam te transferas, vbi illa censura diaeczano referuata est, non potest ab alio, quam à diaeczano absolu, quia per se in illa diaecesi nullius auctoritatem habet. Econtra vero si in illa diaecesi ea censura referuata non est, tamen si vbi contraxisti-

referuata fuerit, potest à quolibet sacerdote iurisdictionem absoluendi habere ibidem absolu, quia quilibet in eam censuram jurisdictionem habet.

§. V.

Qui possint absoluere à censura iuri,

1. A censura non referuata absoluere non possunt omnes illi qui iurisdictionem in foro externo habent.
2. De Parochio, aliisque sacerdotibus plures negant absoluere possit.
3. Verior est opposita sententia.
4. Satis opphi iurisdictionem.
5. Censuram referuam nullus alius ab auctoritate, vel aum successore, aut delegato absoluere potest, exceptis aliis quibus casibus.
6. Qualiter concedatur inferioribus haec potestas absoluendi impeditos.

1. **C**ensura iuri alia est referuata ipsi auctoritate, alia non referuata. Censuram non referuata sine lata sit ab Episcopo, sine a Pontifice relaxare potest sibi subditus qui iurisdictionem in foro externo habet, id est non solum Episcopus, sed Abbates, Guardiani, Rectores, Piores, & similes censuram excommunicatus, suspendentes, & interdicti relaxare non subditus possum: vii tradit Glosa Panormit. Felic. in cap. 20. per sententiam excommunicatis. Nauarr. cap. 27. num. 39. Couarruu. cap. alma mater. 1. p. §. 12. num. 4. Vgolin. de regim. tab. 1. cap. 10. num. 1. Henric. 4. lib. 1. 3. cap. 27. num. 3. Suar. dis. p. 7. sed. Sayrus plures referens, lib. 2. cap. 1. 9. num. 2.

2. Difficiliter autem est de parochio, aliove sacerdote potest absoluere à peccatis mortaliibus, ut possit absoluere à censura non referuata? Negant Glosa in cap. 20. Episcopus, restringantur de penit. & remissione. Panormit. in cap. 20. num. 3. Et cap. numer. 6. de sententiis excommunicatis. Federic. de sen. con. 14. num. 4. Richard. in 4. d. 18. art. 9. 1. in fin. Couarruu. plures referentes in cap. alma mater. 1. p. §. 12. num. 4. testifantur in præce receptum, & spectata confunduntur. Idem Affirmat Sayrus lib. 2. thesauri casuum. cap. 19. in fin. Mouenut, quia ad censuram absolucionem, sicut ad excommunicationem ferendam requiritur iuridictio in foro judiciali. Cum igitur parochus, aliique sacerdotes haec forensi iurisdictione careant, & potestate absoluendi carere debent.

3. Nihilominus communior est sententia, & inter Theologos magis recepta posse parochum, alii in sacerdotem proprium absoluere à censura iuri non referuata: vii docuit Innocent. in cap. numer. 6. de sententiis excommunicatis. Hoc fons. ibi. S. Thom. in addit. 3. p. q. 22. art. 2. Bonavent. in 4. d. 18. in 8. parte distinct. q. 6. num. 8. 4. Gabrie. quæst. 1. art. 3. dab. 6. Sotus d. 2. quæst. 2. art. 2. concil. 3. Silvest. verbo absolu. 1. num. 4. Arimilla num. 36. Nauarr. cap. 27. num. 33. Henric. lib. 1. 3. cap. 28. num. 5. & cap. 35. num. 2. Stephan. Dani. 2. p. 6. de confur. cap. 7. dis. p. 1. dub. 4. Suar. dis. p. 7. fed. 3. Coninch. dis. p. 1. dub. 5. concil. 2. num. 20. Valq. de excommunicatis. dub. 19. Galp. Hurtado dis. p. 15. difficult. 2. Vgolin. tab. 1. de censur. cap. 10. 5. 5. num. 3. Colligiturque ex cap. numer. de sententiis excommunicatis. vbi dicunt, quia conditor canonis specialiter absolucionem sibi non referuerat, eo ipso alii volunt facultatem concessisse relaxandi. Et licet texus de excommunicatione minori loquatur: at ratio cui pro decime nititur in omni censura procedit, vii Doctores relati notarunt. Et confirmo. Pontificis referuans sibi absolucionem ab aliquibus censuris facit, concedit potestatem absoluendi ab aliis, quas non referuerat.

4. Fundamentum vero oppositæ sententiae non virget. Solum enim probat parochum, alii in sacerdotem non habere potestatem ex iuri sibi munericis absoluendi à censuris, sicut nec ligantur non tamn probas eam potestatem non habere ex delegacione iuri, vt recte ponderauerit Vgolin. dicto cap. 10. 5. num. 3. Quam potestatem parochus delegare alteri poterit: quia suo massu ex iuri dispositione amittetur, vii tradit Sotus & Coninch. loc. alleg. Quinimo est potestas non solum pro foto interno, & Penitentialis concessa, sed etiam pro foro externo, quia determinata Pontificia præcepit forum exterrum speclare solent; & cuius fauores principis ampliarum debent, nulla est causa, & quia haec potestas ad forum interius refringi debet, vt bene nomine Suar. 4. fed. 3. num. 19. Vgolin. d. §. 5.

5. Si vero de censura referuata loquamur nullus alius ab alio censuram, vel eius successore, superiori vel delegato absoluere potest: vii expressè colligetur ex dicto cap. numer. de sententiis excommunicatis. & tradunt omnes. Verum sunt aliqui causas, in quibus conditor canonis haec potestatem alii concedit. Primum pro excommunicatione late in eam, si quis fundit Dabolo 17. quæst. 4. concedit facultatem Episcopis absoluendi mulieres, & impubes etiam post pubertatem, capi vero. Casu mulieribus. Cap. quamvis de sententiis excommunicatis. Item Abbatibus, Praelatisque regularibus eadem concedunt potestas absoluendi ex consilio Episcopi Religiosos, qui ex munere parcelli